

je primio deputaciju 8. maja, a odmah sutradan izade otpis, kojim bješe naređeno, da Vojna Krajina odmah odašalje na sabor svoje zastupnike, ali oni da se imaju opet povratiti kući, kad mine rasprava o državopravnim pitanjima. O Dalmaciji i ostalim molbama nije bilo u otpisu ni riječi, što je sabor stim više razočaralo, što su međutim već sjedili na prijedlog biskupa Strossmayera na časnom mjestu uz predsjednika Dalmatinci grof Medo Pucić i Stjepan Ivićević, a drugi prisustvovali sjednicama kao gosti (Vinko Milić, Mihovil Pavlinović, Vicko Tripković i Miho Klaić), dok su dvojica bili izabrani zastupnici (naime grof Niko Pucić u Križevcima, a Luka Botić u Đakovu).

Sabor od 1861. stvorio je inače zamašne zaključke o uređenju županija, kr. slob. gradova i seoskih općina, onda naučne osnove za sve srednje i pučke škole pa zakon o gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcima, o uvođenju hrvatskoga jezika kao službenoga u čitavom javnom životu, o narodnom muzeju, o protektoratu Jugoslavenske akademije, kojoj je osnovu položio biskup Strossmayer na banskoj konferenciji, darovavši u svrhu njezina osnutka 50.000 for. (10. dec. 1860.) i o mnogim drugim narodnim potrebama. Međutim su ovršeni izbori u Srijemu i u Vojnoj Krajini, i tako dođe sada prvi put na hrvatski sabor kao nov politički faktor Srbi. Poslije toga moglo se pristupiti najznatnijemu pitanju ovoga sabora, naime o državopravnom položaju Hrvatske spram bečkoga državnoga vijeća (Reichsrath), gdje joj je februarski patent već odredio mjesto, i spram ugarskoga sabora, kuda su je pozivali ne toliko carski reskripti (od 20. okt. 1860. i 26. febr. 1861.), koliko Deákova adresa. Sabor je uzeo najprije u raspravu u smislu carevih reskripata odnošaj prema Ugarskoj pa iza odulje debate (od 17. juna do 23. jula) stvorio zaključak, kojim izjavi, da je „uslijed događaja od godine 1848. pravno posve prestala svaka (zakonotvorna, administrativna i sudska) sveza između Hrvatske i Ugarske, a samo ličnost zajedničkoga vladara i krunisanja, dakle krune, ostala je još dalje kao ona kopča, koja ih veže. Uza sve to ipak je Hrvatska voljna stupiti s Ugarskom u realnu uniju, ali tek onda, kad Ugarska pravovaljano priznade samostalnost i neodvisnost Hrvatske i njezinu teritorijalnu cjelokupnost“. Pod teritorijalnom cjelokupnošću razumijevao je sabor ovo: „Trojedna kraljevina Dalmacija, Hrvatska i Slavonija u današnjem (t. j. 1861.) svom teritorijalnom opsegu brojeći ovamo županije riječku s gradom